

## על הפרק

עם הופעת הספר „גידולי בקר” ליעקב עצמון

לעת-עתה הופיע רק החלק הראשון של הספר והחלק השני על ההזנה והטיפול בבקר נמצא בהכנה. אנו מאחלים לחבר עצמון ולעצמנו לזכות בקרוב להופעתו של החלק השני ובעבודות נוספות מפרי עטו הברוכה להעשרת התורה שבכתב במקצוע שלנו.

חלב עליך ישראל!

בימים האחרונים היינו עדים לפאניקה ממש שהשתררה בחוגי הממשלה והמשווקים נוכח העליה הניכרת במשלוחי החלב לשווקים בכל תקופת השנה השוטפת לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הכתבות המתפרסמות בעתונות וכן ההצעות המובאות לדיון ע"י נציגי הממשלה מכוונות ליצור רושם של עודפי תוצרת ולהכין את דעת הקהל לקראת פתרונות המבוססים על קיצוץ הסובסידיה תוך השארת משטר הפיקוח על השיווק והמחירים הנהוגים כיום. כלכלנים מטעם יצאו בהסברה כאילו הגברת הייצור מעידה על רנטביליות טובה בענף ומוצאים את השעה כשרה להפחית מהסובסידיות הניתנות כאילו ליצרנים מכספי משלם המיסים ולהעמיד את הענף על יסודות כלכליים בריאים.

כנגד מסע הסברה זה ברצוננו לקבוע את העובדות הבאות:

1. משק החלב בארץ מייצר פחות ממחצית תצרוכת החלב ומוצריו ועדיין מובאים מדי שנה 200 מיליונים ליטרים של חלב בצורת אבקת חלב, חמאה וגבינה ומופצים בשוק במשך כל עונות השנה.
2. הסובסידיה למחיר החלב לא היתה מאז הינהגה סובסידיה ליצרן. שיעורה וקביעת הזמנים להגברתה או החלשתה נקבעו תמיד בהתאם לצרכים של הכוונת מדד יוקר המחיה ולא היה בינינו הם לבין הצרכים של ייצור החלב ולא כלום.

בימים אלה יצא לאור החלק הראשון של הספר „גידולי בקר” לי. עצמון. הספר כתוב במתכונת כללית ומקיפה ומתאים לצרכי התלמיד בבית הספר ולחקלאי המעשי כאחד. יריעתו רחבה, פרקיו סדורים היטב ושפתו פשוטה וברורה. הוא עוצר בקרבו את עיקרי תורת המקצוע לפי מיטב הספרות העולמית ומעלה את הנסיון שהצטבר בארצנו תוך פיתוח ענף הבקר מראשיתו.

תורת הבוקרות היתה בין המקצועות החקלאיים הראשונים בארץ אשר זכתה לניצנים ראשונים של ספרות מקצועית מקורית. הספרים של ד"ר פרוינד על אנטומיה, פיסיולוגיה ותורת הלידה של יעקב כבשנה (היום עצמון) על גידול בקר, הזנתו והטיפול בו, של מ. שטיגלברג (היום שגב) על תורת ההזנה של בהמות הבית — היה להם בתקופת היכתבם לפני 20 שנה ומעלה ערך רב והם השפיעו לא מעט על עיצוב הידע של העוסקים במקצוע. לפני שנים אחדות נוסף לנו תרגום ספרו של אקלס על גידול בקר וייצור חלב שהוא אמנם ספר מקצועי כללי מצויין, אבל כל הפרקים המעשיים שלו לקוחים מתוך הנסיון של החקלאות האמריקאית ומכוונים לתנאים שלה.

בשנים האחרונות הופיעה שורה נכבדה של ספרי-מקצוע עבריים מקוריים בגידולי שדה, תורת הקרקע, מטע פירות, גידול עופות, גידול צאן, מכונאות חקלאית ועוד והענף שלנו נמצא מפגר בשטח זה לעומת ענפי החקלאות האחרים. ספרו החדש של יעקב עצמון (כבשנה לשעבר) מחזיר לתורת הבוקרות העברית את מקום הכבוד בספריה המקצועית המקורית ועל כך נתונה לו הוקרת החקלאים בכלל והבוקרים בפרט.

חרושת לגבינה שבתחומם לא באה טיפת חלב טרי, וחמאה אמריקאית מוזרמת לשוק בלי כל הגבלה ומתחרה באופן קטלני בחמאה המקומית. בתור אמצעי נוסף לקליטת עודפי חלב עונתיים יש להפעיל תכניות שיווק חלב נרחבות על בסיס ממלכתי כדוגמת ארצות אחרות. בקרב תלמידי בתי הספר ושכבות אוכלוסיה מרובות ילדים. כן יש להגביר את פעולות ההסברה והתעמולה להגדלת צריכת החלב בקרב האוכלוסיה העירונית ולבסוף יש לעודד את התעשיות להכנת מוצרי חלב משתמרים לעונות השפל בייצור.

כל אלה הם אמצעים קונסטרוקטיביים העונים לשרשי הבעיות ואילו ההצעות הספקולטיביות הבאות להתחמק מעיקרי הדברים ולהחליק על פני הקשיים באקרובטיקה של סובסידיות יחסיאיו את המטרה ועלולים להטיל שואה על הענף.

אנו מקבלים בברכה את הנטיה המסתמנת בחוגי הממשלה וההסתדרות לבטל את הסובסידיות הכלליות. לא פעם הצבענו מעל דפים אלה על הצדדים השליליים של הסובסידיה ודרשנו את ביטולה. אולם הסובסידיה במחיר החלב היום הגיעה לממדים כאלה שאין כלל להעלות על הדעת את ביטולה המלא בבת אחת. יש לעשות זאת בשתי דקות ובפרקי זמן מתאימים ע"מ למנוע מן הענף זעזועים קשים.

היצרן לא קיבל אף פעם את מלוא התמורה עבור הוצאות הייצור שלו גם כשהסובסידיה הגיעה לשיאה. וועדות ומוסדות ממשלתיים אישרו אמיתות עובדה זו.

3. ייצור החלב בישראל בתקופה שלאחר מלחמת העולם השנייה התייקר פחות מאשר ייצור מיצרכים חיוניים אחרים ומחירו הריאלי היום בלי כל סובסידיה ממשלתית יהיה עוד תמיד נמוך בהשוואה למחיר מצרכים ושירותים חיוניים ואף בהשוואה לשכר עבודה.

תוספת החלב לשווקים השנה נובעת בעיקר משני מקורות: א. עליה מתמדת ברמת התנובה בכפרי העולים; ב. עליית מספר החולבות בעדר בארץ. שני גורמים שצריך לברך עליהם כעל התקדמות והישגים. העודפים העונתיים של הא"ב והקיץ המוקדם הם בלתי נמנעים מחמת תנאי הטבע שלנו והם חוזרים מדי שנה בשנה. הם אינם בבחינת הפתעה אשר צריכה לגרום לבהלה ויש אמצעים בטוחים להתגבר עליהם בתנאי שינקטו בהם בתכניות והחלטיות. בראש וראשונה יש להפסיק בעונה זו את הוצאתם לשוק של כל מוצרי החלב המובאים מן החוץ. תמוה שאמצעי אלמנטרי זה אשר מקודש לגבי כל ענפי ייצור אחרים, אפילו קטנים והרבה פחות חשובים מבחינת משק הארץ מאשר ענף החלב, איננו מקובל לגבי החלב ומוצריו. בעצם הימים האלה של עודפי חלב ושומן החלב עובדים בתי

## לח' משה קרנר

נדהמים מהאסון

בהילקח בתך ובעלה באופן כה טרגי

הננו אתך באבלך

מוכירות התאחדות מגדלי בקר

ועובדי משרדה